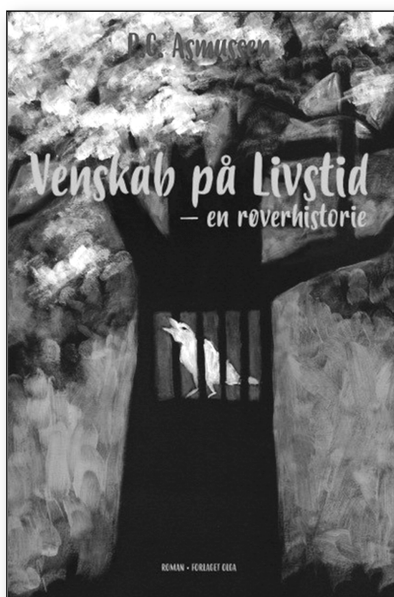

Anmeldelse af Egon Clausen

Kærlighedens gerninger

P.C. Asmussen:
VENSKAB PÅ LIVSTID – en røverhistorie.
 Forlaget Olga 2019.
 344 s., kr. 300.

Bogen om venskab på livstid er fremragende, og den kan læses på flere måder. Man kan læse den som en samling velfortalte skrøner fra den antiautoritære venstrefløj med dens langhårede livsstil, kollektiver, øl, sex og sociale projekter. Man kan også læse den som fortællingen om et livslangt venskab mellem en junkie og en socialpædagog, og for det tredje kan man læse den som en beretning om tilblivelsen af et menneske i verden, for bogen er også et selvportræt af PC, som forfatteren kaldes blandt venner, og således læst fortæller den om et menneskes livslange forsøg på at komme overens med sig selv. PC er antiautoritær, men den autoritet han bekæmper er undertrykkende magtsystemer, hvor de end viser sig, og i bogen er der også en anden autoritet på færde. Den kan kaldes kærlighed til livet og til medmennesket, og den anfægtes ikke. Tværtimod. Den ligger som en bærebølge under hele fortællingen og melder sig sommetider på måder, der er komplet uforståeligt for de involverede.

Venskabet med narkomanen Kjeld er egentlig uforståeligt for PC, men det holder livet ud, og PC har heller ikke styr på sin egen bagage. Det er der mange eksempler på. Tidligt i bogen fortæller PC hvordan han som ung i 1970erne var en ustyrlig hippie der droppede ud af gymnasiet og levede et liv i sus og dus. Huhej, hvor det gik med frihed på alle livets tangenter. En aften havde han scoret en kvinde på et værtshus, og næste formiddag lå han i hendes seng og hyggede sig med at fortælle skrøner fra sit muntre liv på Nørrebro, men pludselig begyndte han at græde, og han anede ikke hvorfor. Han var ung og fuld af ustyrlig vitalitet. Tilværelsen drøned bare af sted med fest, druk og dejlige damer, og så blev han pludselig ramt af noget der mindede om sorg. Han fattede det ikke.

Nu er det godt nok mange år siden, men PC husker endnu episoden og fortæller om den i sin bog. Det er rigtig gjort, for episoden er betydningsfuld. Det ved han også selv. Han skriver:

Kjeld og PC

”Indtil det øjeblik havde jeg levet forlæns. Don’t look back, stod der i panden på mig.” Det gjaldt i øvrigt også det proletariske miljø han færdedes i og som var præget af et ekstremt brug af øgenavne. Det er jo også en måde at sætte en streg over den fortid som ens navneattest så nådesløst fortæller om. Her kigger man sig ikke tilbage. Her er du Viggo Natmad, Karen Skrald eller Peter Bøjesøm, og her dulmes selvindsigten med sprut, sex og stoffernes ”dæmoniske uovervindelige sus.”

PC kom selv fra det pænere borgerskab, og hvad skulle han i det miljø? Han ville reformere samfundet, sagde han til sig selv. Det var der mange andre der også ville. Han skriver: ”Dengang troede vi, at vi var revolutionens fortrop. Vi havde oplevet, hvordan det havde bredt sig med langt hår, fra ingenting til tidens helt store mode-dille ... På samme måde regnede vi med, at hvis vi flyttede i kollektiv eller begyndte at spise biodynamiske gulerødder, ville alle andre følge efter ...”

Det viste sig at være en illusion, men før det gik op for deltagerne udviklede de en magtkritisk

socialpædagogik der bør tjene som inspiration for al fremtidig indsats på dette område. Altid på de magtesløse side og altid båret af kreativ empati.

På en særdeles velfortalt og underholdende måde bliver vi præsenteret for kollektivet Sall, Majgården, socialpædagogiske eksperimenter, den anti-psykiatriske bevægelse og befriende gadeater, bl.a. i form af Den Rullende Pip-celle, der var en tro kopi af en fængselscelle, sådan som den så ud i Horsens statsfængsel. Den Rullende Pipcelle var bygget af PCs ven, Kjeld, der havde tilbragt mange år bag tremmer. Til premieren optrådte en gruppe ved navn De Pinlige Plattenslagere med et teaterstykke, hvor Dommer Dyd jagtede en narkoluder med en kødhammer, og hvor en kittelklædt psykiater med en skraldespand på hovedet delte piller ud til alle og enhver, og ikke mindst til sig selv.

Det var stort, men i længden var det åbenbart ikke holdbart. Da der var gået en del år, måtte PC modstræbende konkludere, at resultaterne fra de kollektiver der skulle give narkomanerne et nyt liv ikke var for gode. ”De fleste af rødderne

havnede før eller siden inde på stenbroen - med koldt stål i armen ... de boede de mest slammede steder på Christiania eller stod på hjørnet af Nørrebrogade og Blågårdsgade og skulede, når vi kom forbi ... Det var langsomt, men sikkert ved at falde fra hinanden ... de var simpelthen ved at have levet sig selv ud.”

Nu konstaterer PC, at han ikke blot er blevet en gammel knark, men han har også skiftet ham. Det skete for en del år siden. Da han havde en diskussion med sit overjeg og måtte indrømme, at han vist havde levet i verdenshistoriens længste pubertet, men nu stoppede det. Han skriver: ”Jeg kunne ikke blive ved med at krybe udenom. I årevis var jeg flygtet, når tilværelsen blev for krævende. Jeg var flygtet fra familien, jeg var flygtet fra skolen, jeg var flygtet fra byer, jeg var flygtet fra kvinder ... jeg var gået fra fest til fest.”

I dag er PC en voksen mand. Han er familiefar, bor i parcelhus og har været direktør for Gøglerskolen i Aarhus i mere end tredve år, og så har han skrevet denne bog. Han påstår at den er en roman. Det står også på titelbladet, og det er en smule ærgerligt. Det virker som en kliche, når han fortæller, at sommetider ville historierne ”noget andet, end det jeg havde tænkt mig, og der opstod ud af mit mærkelige hoved hændelser og personer, som jeg ikke ved hvor kommer fra.” Den slags efterplapren er han ganske enkelt for god til, så det skulle han have holdt sig fra. Den skønlitterære stil giver godt nok muligheder for at fortælle

en sandhed, som det ellers kan være svært at få sagt, men umuligt er det ikke. Den litterære stil der kaldes non-fiction rummer en del glimrende eksempler herpå, og den stil mestrer han selv til fulde. Det beviser han i flere passager, hvor han folder sproget ud med en stor poetisk kraft som for eksempel når han diskuterer med sit overjeg, eller når han fortæller om en tur til Norge, eller da han bliver overvældet af regnvejr i skovene ved Silkeborg og allerflottest i den henførte beskrivelse af en forelskelse, der i bogstaveligste forstand har en stormende begyndelse. Det er stort og godt og behøver ikke et lag af skønlitterært syltetøj for at blive anerkendt. Det havde givet bogen mere autenticitet, hvis han havde holdt sig fra fristelsen til at fortælle røverhistorier og ladet sit enorme sproglige talent være trofast overfor den umiddelbare sandhed.

Når dette er sagt skal det tilføjes, at bogen er forrygende god. Titlen siger, at dens hovedanliggende er en beskrivelse af et venskab, og det er den da også, men først og fremmest handler den om ham selv og hans dannelse frem til et voksent menneske. Læst således kunne den med god grund hedde Kærlighedens Gerninger, for bogens bærebølge er kærlighed, og om den ved vi, at den er tålmodig og mild. Den søger ikke sit eget og bærer ikke nag. Den tåler alt, tror alt, håber alt og udholder alt. Det er bogen et godt eksempel på.

